

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Tdo/81/2023
Identifikačné číslo spisu:	4113010291
Dátum vydania rozhodnutia:	25.03.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Zeleňáková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:4113010291.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martiny Zeleňakovej a sudcov JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Dušana Krč-Šeberu v trestnej veci obvineného U. D., pre prečin podvodu podľa § 221 ods. 1 Trestného zákona a iné, na neverejnom zasadnutí s verejným vyhlásením rozsudku konanom 25. marca 2025 v Bratislave, o dovolaní obvineného U. D. proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo 16. júna 2021, sp. zn. 2To/90/2020, takto

rozhodol:

Uznesením Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 2To/90/2020 zo 16. júna 2021 a v konaní, ktoré mu predchádzalo bol z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku,
p o r u š e n ý z á k o n

v ustanoveniach § 176 ods. 2 Trestného poriadku, § 319 Trestného poriadku
v neprospech obvineného U. D..

Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušuje uznesenie Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 2To/90/2020 zo 16. júna 2021 a zrušuje aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikazuje Krajskému súdu v Nitre, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Nitra (ďalej tiež „okresný súd“ alebo „súd prvého stupňa“) zo 16. septembra 2020, sp. zn. 21T/31/2013, bol obvinený U. D. (ďalej tiež „obvinený“ alebo „dovolateľ“) uznaný vinným z prečinu podvodu podľa § 221 ods. 1 Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že

- dňa 17.02.2010 v M. uviedol do omylu L. U. a T. B. tak, že pod zámienkou odkúpenia malej časti z pozemkov, ktorých boli výlučnými vlastníckmi po poručiťke L. B., ktorá bola pôvodná vlastníčka zapísaná v pozemnoknižnej vložke č. XXX pre pôvodné kat. územie M. pod Q., pôvodné parc. č. XXXX a parc. č. XXXX podľa nového geometrického plánu vyhotoviteľa Ing. A. P. č. 024/2010 úradne overeného dňa 15.02.2010, parc. č. XXXX - orná pôda o výmere 115 m2, parc. č. XXXX/X -

zastavaná plocha o výmere 36 m² a parc. č. XXXX/X - orná pôda o výmere 1295 m², nachádzajúcich sa v kat. území R. B., M., vylákal od L. U. a T. B. využívajúc ich vysoký vek prehlásenia dotknutej osoby o tom, že nemajú námietky voči tomu, aby si obvinený majetkovo-právne usporiadal vlastnícke právo k týmto nehnuteľnostiam, pričom dňa 01.03.2010 v M. na základe nepravdivých údajov, a to na základe falošného tvrdenia o dobromyseľnom užívaní týchto pozemkov po dobu 10 rokov a predložení podvodom získaných prehlásení dotknutých osôb L. U. a T. B. dal podnet notárovi JUDr. Dagmar Bizoňovej na napísanie notárskej zápisnice č. N 15/2010, NZ 6630/2010 NCRI 6754/2010 o osvedčení vyhlásenia o vydržaní vlastníckeho práva k týmto nehnuteľnostiam parc. č. XXXX, parc. č. XXXX/X a parc. č. XXXX/X, na základe ktorej Notársky úrad JUDr. Dagmar Bizoňová podal na Správu katastra Nitra návrh na vykonanie záznamu, kde bolo vlastnícke právo obvineného k predmetným nehnuteľnostiam podľa tejto zápisnice zapísané pod sp. zn. Z 1359/10, čím výlučným vlastníkom predmetných nehnuteľností L. U. a T. B. spôsobil škodu vo výške 670,36 Eur.

Za to okresný súd uložil obvinenému podľa § 221 ods. 1 Trestného zákona, § 56 ods. 1 Trestného zákona, § 38 ods. 2 Trestného zákona peňažný trest v sume 700,- (sedemsto) Eur.

Súd prvého stupňa zároveň podľa § 57 ods. 3 Trestného zákona, ustanovil pre prípad, že by výkon peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený, náhradný trest odňatia slobody vo výmere 4 (štyroch) mesiacov s tým, že podľa § 57 ods. 2 Trestného zákona uhradená suma peňažného trestu pripadá štátu.

Podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku okresný súd poškodených L. U., narodenú XX. J. XXXX, bytom M. - R. B., M. č. X/XX, A. P., narodenú X. L. XXXX, bytom B., F. ul. XXX/X, R. Y., narodenú X. N. XXXX, bytom M. - R. B., M. č. X/XX, s nárokmi na náhradu škody odkázal na civilný proces.

Naproti tomu súd prvého stupňa podľa § 285 písm. b) Trestného poriadku oslobodil obvineného spod obžaloby Okresného prokurátora Nitra, sp. zn. 4Pv 419/2010 pre prečin neoprávneného zásahu do práva k domu, bytu alebo k nebytovému priestoru podľa § 218 ods. 2, ods. 3 písm. a) Trestného zákona, ktorého sa mal dopustiť na skutkovom základe, že :

- od presne nezisteného dňa v mesiaci marec 2010 protiprávne nezisteným spôsobom vnikol do uzamknutej chatky bez súpisného čísla nachádzajúcej sa na parcelnom čísle XXXX/X v katastrálnom území R. B., okres M., vo vlastníctve F. U., pretože skutok nie je trestným činom.

Podľa § 288 ods. 3 Trestného poriadku okresný súd odkázal poškodených - T. W., nar. XX. T. XXXX, bytom M. - R. B., M. č. XXX/X, U. U., nar. XX. N. XXXX, bytom L. F. X, M. - R. B. a C. U., nar. XX. T. XXXX bytom M., Q. č. X, s nárokmi na náhradu škody na civilný proces.

Proti tomuto rozsudku okresného súdu podal obvinený odvolanie, ktoré Krajský súd v Nitre (ďalej tiež „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) uznesením zo 16. júna 2021, sp. zn. 2To/90/2020 podľa § 319 Trestného poriadku ako nedôvodné zamietol.

Proti naposledy označenému rozhodnutiu krajského súdu podal obvinený, prostredníctvom svojho obhajcu Mgr. Martina Lieskovského, advokáta so sídlom v Nitre, Farská 40, vo svoj prospech dovolanie z dôvodu plynúceho z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

V písomných dôvodoch podaného dovolania obvinený poukázal na objektívnu stránku stíhaného trestného činu a namietal, že v rámci vykonaného dokazovania nebola, podľa jeho názoru, nijakým spôsobom preukázaná skutočnosť, že by vek, zdravotný stav, či iné okolnosti, mali akýkoľvek vplyv na rozumové schopnosti L. U. a T. B. a takisto nebola preukázaná ich akákoľvek obmedzenosť v spôsobilosti na právne úkony, preto odmietol konštatovanie súdov nižšieho stupňa, že mal využiť ich vysoký vek, pretože táto okolnosť sama osebe nie je spôsobilá znížiť schopnosť inej osoby rozhodovať o sebe a spôsobilosť na právne úkony. V tejto súvislosti obvinený namietal, že poškodení mali možnosť sa oboznámiť s obsahom čestných prehlásení, čo potvrdila i svedkyňa Y. U., ktorá overovala podpisy

dotknutých osôb na nich s tým, že v prípade T. B. išlo o prečítanie si celého znenia prehlásenia a následne jeho podpísanie bez výhrad, avšak súdy nižšieho stupňa sa s uvedenou výpoveďou nijako nezaoberali a jednostranne sa priklonili k výpovediam poškodených a ich rodinných príslušníkov. Dovolateľ ďalej namietal, že pokiaľ poškodení mali k dispozícii celé znenie čestného prehlásenia, ktoré predstavovalo podklad pre majetkovo - právne usporiadanie vlastníckeho práva k dotknutým nehnuteľnostiam, nie je možné, podľa názoru obvineného, hovoriť o omyle, či o vyvolaní omylu na strane poškodených. V tejto súvislosti dovolateľ poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky spisovej značky 3Tdo/10/2015, na definíciu „omylu“, ako aj „uvedenia do omylu“ a zároveň poukázal na potrebu obvyklej miery opatrnosti na strane poškodeného s tým, že len uvedenie určitých nepravdivých skutočností nie je možné, samé osebe, považovať za „uvedenie do omylu“. S poukazom na vyššie uvedené obvinený namietal, že poškodených do omylu neuviedol, skutočnosti uvedené v čestnom prehlásení boli pravdivé, zodpovedali následnému zápisu do katastra nehnuteľností, a preto svojím konaním nemohol naplniť znaky objektívnej stránky trestného činu podvodu. Poukazujúc na rozhodovaciu prax Ústavného súdu Českej republiky dovolateľ namietal, že jeho trestná vec má povahu súkromnoprávneho vzťahu, a preto mala byť riešená v rámci občianskoprávneho konania. Zároveň namietal, že predmetné čestné prehlásenia neobsahovali žiadne skutočnosti, na základe, ktorých by sa poškodení mohli domnievať, že na ich základe malo dôjsť k usporiadaniu vlastníckeho práva len k časti pozemku, pričom obvyklá miera opatrnosti v tomto prípade by znamenala jednoduché prečítanie si listín, ktoré poškodení dobrovoľne, a to za účasti nezávislej osoby podpísali, pritom súdy nižšieho stupňa sa nijakým spôsobom nezaoberali skutočnosťou, či poškodení mali možnosť predísť, prípadne rozpoznať údajný omyl, do ktorého ich obvinený uviedol, a ani skutočnosťou, že obvinený jednal o predaji nehnuteľností pred širokou rodinou poškodených a za ich osobnej prítomnosti (dcéry alebo nevesty, zatka alebo syna), ktorí sa taktiež mali možnosť oboznámiť s písomnosťami a podkladmi, ktoré mali poškodení k dispozícii, čím súdy nižšieho stupňa odignorovali princíp „ultima ratio“, respektíve v rozpore s ním rozhodli o jeho vine. Vo vzťahu k subjektívnej stránke stíhaného trestného činu dovolateľ namietal, že vykonaným dokazovaním, podľa jeho názoru, nebolo jednoznačne preukázané, že konal v úmysle uviesť poškodených do omylu, keďže poškodených viackrát navštívil, a to i za prítomnosti rodinných príslušníkov a zároveň konal podľa pokynov notárky, ktorá jeho postup одобрила tým, že vydala notársku zápisnicu. V tejto súvislosti dovolateľ vyčítal súdom nižšieho stupňa, že sa nijakým spôsobom nevysporiadali so subjektívnou stránkou stíhaného trestného činu na jeho strane a zároveň ani s výpoveďou poškodenej L. U., ktorá potvrdila, že jej mal vyplatiť peniaze za kúpu nehnuteľností a uviedla, že k podpisu ich nikto nenútil, urobili tak dobrovoľne, slobodne, bez nátlaku, mali možnosť obsah písomností si prečítať a pokiaľ tak neurobili, je to na ich ujmu, a on ako obvinený v tomto smere nemôže niesť žiadnu zodpovednosť. Obvinený ďalej namietal aj oslobodzujúcu časť napadnutého rozhodnutia, poukázal na skutočnosť, že poškodeným T. B. a L. U. nesvedčalo vlastnícke právo v evidencii v katastri nehnuteľností (dotknuté nehnuteľnosti neboli vysporiadané, neprešli na nich po ich právnych predchodcoch) a uviedol, že pozemky, o ktorých sa domnieval, že sú vo vlastníctve L. U. a T. B. boli dlhodobo zanedbané, neudržiavané a keďže sa o ne nikto nezaujímal, rozhodol sa ich opýtať, či by im ich nechceli predať, vždy sa však bavili o sporných nehnuteľnostiach v ich celej výmere a pokiaľ poškodení uvádzali, že mal mať záujem len o časť pozemku za účelom dotiahnutia elektrickej prípojky, k tomu namietal, že elektrickú energiu má na svojich nehnuteľnostiach zavedenú už od roku 2006. V tejto súvislosti dovolateľ ešte uviedol, že s T. B. sa ústne dohodli na odkúpení sporných nehnuteľností, a to za sumu 10.000,- Sk, ktorú nebohému T. B. splácal v splátkach, niekedy aj vo výške splátky 500,- Sk, pričom už len z výšky celkovej sumy, na ktorej sa dohodli je zjavné, že sa nemohlo jednať o údajný okraj pozemku tak, ako to klamlivo uvádzajú poškodení, pritom skutočnosť, že L. U. a T. B. obdržali od neho financie potvrdzuje i výpoveď L. U.. Obvinený taktiež uviedol, že ním tvrdené skutočnosti konzultoval s notárkou JUDr. Dagmar Bizoňovou, ktorá ho ako právne znalá osoba (na rozdiel od obvineného) informovala o tom, že sporné nehnuteľnosti nie je možné odkúpiť, nakoľko išlo o v tom čase nevysporiadané pozemky a uviedla, že takéto nehnuteľnosti je možné nadobudnúť len vydržaním, pričom o tejto skutočnosti obvinený bezodkladne informoval L. U. a T. B., ktorí s navrhovaným spôsobom nadobudnutia sporných nehnuteľností obvineným súhlasili, čo neskôr prejavili svojím podpisom na prehlásení, ktoré malo podľa pokynu notárky predstavovať podklad pre vydržanie sporných nehnuteľností.

V podstate na základe vyššie uvedených dôvodov obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej

republiky rozhodol tak, že:

zruší rozsudok Krajského súdu v Nitre zo 16. júna 2021, č. k. 2To/90/2020-951 postupom podľa § 449 ods. 1 CSP a vec vráti odvolaciemu súdu na ďalšie konanie podľa § 450 CSP, prípadne zároveň zruší aj rozhodnutie súdu prvého stupňa podľa § 449 ods. 2 CSP a vec vráti súdu prvého stupňa na ďalšie konanie podľa § 450 CSP.

Dovolateľ zároveň žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zaviazal žalovaného povinnosťou náhrady trov dovolacieho konania.

K dovolaniu obvineného sa vyjadrila prokurátorka Okresnej prokuratúry Nitra (ďalej len „prokurátorka“), namietajúc, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku obvinený nenaplnil, pretože nedošlo k nesprávnemu právnomu posúdeniu prejednávanej trestnej veci. Konštatovala, že dovolacie dôvody udávané obvineným sú totožné s tými, ktoré opakovane udával v odvolaní, záverečnej reči, a na ktoré už reagovali okresný aj krajský súd, pričom sa s nimi náležite vysporiadali. Prokurátorka ďalej poukázala na to, že v predmetnej trestnej veci bolo vykonané pomerene rozsiahle dokazovanie, spočívajúce jednak vo výsluchu viacerých svedkov, ako aj oboznámení listinných dôkazov a vyjadrila názor, že súdy nižšieho stupňa jednoznačne zistili, že obvinený svojím konaním uviedol do omylu L. U. a T. B. a týmto konaním sa obohatil vo svoj prospech. Vykonaným dokazovaním bolo, podľa názoru prokurátorky, preukázané, že obvinený získal predmetné pozemky podvodným spôsobom, pričom sa na to vopred pripravil, dal si vypracovať geometrický plán, zneužil dôveru poškodených osôb, využíjúc pritom ich vysoký vek s tým, že podvodne sa choval aj k notárke predložiac jej vyhlásenie, ktoré získal od spomínaných ľudí, pritom notár nezodpovedá za obsah tejto listiny.

Vzhľadom na uvedené prokurátorka navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 377 Trestného poriadku] pred vydaním rozhodnutia o dovolaní posúdil naplnenie procesných podmienok pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou na jeho podanie [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku). Zistil ďalej, že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku), a že obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Najvyšší súd ďalej zistil, že dovolanie obvineného U. D. vo vzťahu, k namietaným okolnostiam týkajúcim sa porušenia práva na obhajobu zásadným spôsobom a napĺňajúcim dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je opodstatnené.

V prvom rade sa žiada uviesť, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným a záväzným rozhodnutiam súdov predstavuje výrazný zásah do právnej istoty a stability právnych vzťahov v právnom štáte. Aj z uvedeného dôvodu je dovolanie určené k náprave najzásadnejších a zákonom taxatívne vymedzených procesných a hmotnoprávných väd, ktoré by svojimi dôsledkami mohli zásadne ovplyvniť trestné konanie, respektíve jeho procesný výsledok. Dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvého a druhého stupňa [primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod číslom 57/2007].

Jednotlivé dovolacie dôvody [§ 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku], ktoré môže dovolateľ uplatňovať, sú vymedzené taxatívne a podstatne užšie ako dôvody zakotvené v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní, aby sa príliš širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nenarušovala právna istota. Dovolanie teda nezakladá ďalšiu riadnu opravnú inštanciu a nepredstavuje „ďalšie odvolanie“. (Primerane napríklad uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Tdo/67/2018, 4Tdo/17/2019, 4Tdo/23/2019, 5Tdo/85/2017, 5Tdo/7/2020).

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu. Je jedným zo základných práv obvineného, ktoré je zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a následne aj v § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Porušenie práva na obhajobu je síce dôvodom pre podanie dovolania [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku], avšak zákon (teda Trestný poriadok) pre uplatnenie takéhoto dovolacieho dôvodu predpokladá len zásadné porušenie práva na obhajobu (teda nie každé aj bezvýznamné porušenie tohto práva zakladá vyššie označený dovolací dôvod).

Právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu (§ 34 ods. 4 Trestného poriadku) - primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 7/2011.

V tejto súvislosti sa potom žiada ešte uviesť, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napríklad rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 209/04, IV. ÚS 350/2014, II. ÚS 449/2015, IV. ÚS 115/2003, II. ÚS 76/2007, I. ÚS 241/2007).

Rovnako Európsky súd pre ľudské práva pripomenul, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú (García Ruiz proti Španielsku z 21. januára 1999). Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva teda nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, Higgins proti Francúzsku z 19. februára 1998). Z práva na spravodlivú súdnu ochranu vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska proti Švajčiarsku z 29. apríla 1993, II. ÚS 410/06, III. ÚS 155/2018).

Z hľadiska práva na obhajobu [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku] ako imanentnej súčasť spravodlivého procesu je potom potrebné posúdiť, či skôr konajúce súdy nižšieho stupňa (v komplexe ich rozhodnutí) svoje relevantné závery náležite odôvodnili vo všetkých podstatných okolnostiach pre rozhodnutie (primerane rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 546/2020, IV. ÚS 156/2022). Absencia vôbec akejkoľvek odpovede na obvineným nastolené námietky, na ktoré krajský súd vo svojom napadnutom uznesení nereagoval, je možné subsumovať pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (primerane rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 546/2020, IV. ÚS 171/2021, IV. ÚS 463/2021, IV. ÚS 491/2021, IV. ÚS 510/2021, IV. ÚS 156/2022), pritom najvyšší súd sám dôkazy nehodnotí, avšak posúdi, či sa s kritickou otázkou prijateľne (udržateľne) vysporiadal súd, ktorého rozhodnutie dovolací súd preskúmava [z hľadiska dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku] - primerane rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 546/2020, IV. ÚS 156/2022.

V nadväznosti na uvedené je nutné skúmať najmä to, či obvineným nastolené otázky relevantného charakteru odvolací súd zodpovedal a ak áno, či takáto odpoveď mala dostatočne vyčerpávajúci

charakter. Pričom však nestačí, ak príslušný súd na argument obvineného „len“ zareaguje - podstatným je, či sa s ním dostatočne vyrovná (primerane napríklad rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 292/2020, III. ÚS 402/2008, III. ÚS 44/2011). Iba vtedy možno v ústavnoprávnej rovine zodpovedne posúdiť spravodlivosť trestného konania ako celku berúc do úvahy skôr zmienené kritériá (primerane rozhodnutia najvyššieho súdu napríklad sp. zn. 1Tdo/11/2021, 3Tdo/64/2011).

Podľa § 168 ods. 1 Trestného poriadku ak rozsudok obsahuje odôvodnenie, súd v ňom stručne uvedie, ktoré skutočnosti vzal za dokázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia opiera a akými úvahami sa správal pri hodnotení vykonaných dôkazov, najmä ak si navzájom odporujú. Z odôvodnenia musí byť zrejmé, ako sa súd vyrovnal s obhajobou, prečo nevyhovel návrhom na vykonanie ďalších dôkazov a akými právnymi úvahami sa správal, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona v otázke viny a trestu. Ak rozsudok obsahuje ďalšie výroky, treba odôvodniť aj tieto výroky.

Podľa § 176 ods. 2 Trestného poriadku v odôvodnení treba, ak to prichádza podľa povahy veci do úvahy, uviesť najmä skutočnosti, ktoré sa považujú za dokázané, dôkazy, o ktoré sa skutkové zistenia opierajú, úvahy, ktorými sa rozhodujúci orgán správal pri hodnotení vykonaných dôkazov, ako aj právne úvahy, na ktorých základe podľa príslušných ustanovení zákona posudzoval dokázané skutočnosti.

Ťažiskom súdneho rozhodnutia je jeho presvedčivosť obsiahnutá v odôvodnení vyhotovenom podľa § 168 ods. 1 Trestného poriadku (ak ide o rozsudok), prípadne § 176 ods. 2 Trestného poriadku (ak ide o uznesenie). Len také odôvodnenie rozhodnutia zodpovedá aj požiadavke čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ak dáva primeranú odpoveď aj na návrhy, argumenty a námietky účastníka konania, a teda svojím obsahom zaručuje riadny výkon spravodlivosti a je predpokladom možnosti kontroly verejnosťou a uplatňovania opravných prostriedkov v zmysle poučenia (primerane napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Tost/16/2015, 6To/12/2016).

V tejto súvislosti je potrebné v prvom rade uviesť, že hoci obvinený všetky svoje dovolacie námietky podradil pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, vychádzajúc z ustanovenia § 374 ods. 1 Trestného poriadku je úlohou obvineného (kvalifikovane zastúpeného obhajcom), aby v podanom dovolaní vecne špecifikoval konkrétne chyby dovolaním napádaného rozhodnutia prípadne konania, ktoré mu predchádzalo, pričom je už vecou dovolacieho súdu, aby takto vecne špecifikované konkrétne chyby podradil pod príslušné ustanovenie § 371 Trestného poriadku a posúdil jeho ne/naplnenie (primerane rozhodnutie publikované v Zbierke pod číslom 120/2012), z uvedeného dôvodu preto najvyšší súd skúmal, či obvineným uvedené námietky nenapĺňajú aj dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Obvinený v podanom dovolaní okrem iného namietal nedostatočné odôvodnenie rozhodnutí súdov nižšieho stupňa, čo napĺňa vyššie uvedený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom).

Je potrebné obvinenému prisvedčiť, že rozsudok krajského súdu (a to aj v kontexte dôvodov rozhodnutia okresného súdu) nedáva dostatočnú, vyčerpávajúcu odpoveď na zásadné v prejednávanej veci nastolené otázky.

Trestného činu podvodu podľa § 221 ods. 1 Trestného poriadku sa dopustí ten, kto na škodu cudzieho majetku seba alebo iného obohatí tým, že uvedie niekoho do omylu alebo využije niečí omyl, a spôsobí tak na cudzom majetku malú škodu.

Spoločný základ podvodných konaní spočíva v „omyle“ inej osoby (odlišnej od páchatela). Omyl je rozpor predstavy so skutočnosťou, pričom v zmysle skutkovej podstaty trestného činu podvodu musí mať určitú „kvalitu“ (nestačí akákoľvek nepravda) a musí byť prostriedkom spôsobilým na oklamanie iného v konkrétnej situácii. Rovnako je potrebné brať do úvahy aj takzvané dodržanie obvyklej miery

opatrnosti osoby, ktorá je uvádzaná do omylu, alebo ktorej omyl chce páchatel' využiť. (Primerane rozsudok najvyššieho súdu zo 4. februára 2014, sp. zn. 2 TdoV/21/2013).

Obvinený sa v prejednávanej veci bránil v podstate (zjednodušene povedané) tým, že s poškodenými sa dohodol na kúpe sporných nehnuteľností za sumu 10.000,- slovenských korún, ktorú aj vyplatil, a to po 5.000,- slovenských korún každému poškodenému zvlášť, zistil však, že nehnuteľnosti sú v katastri nehnuteľností vedené na právnom predchodcovi poškodených, pričom je problém s ich vysporiadaním, preto sa na radu notárky rozhodol previesť vlastnícke právo k týmto nehnuteľnostiam na seba prostredníctvom osvedčenia o vydržaní s tým, že o úmysle získať vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam opakovane poškodených, a to aj v prítomnosti ich príbuzných, informoval, z prehlásení poškodených o tom, že nemajú námietky voči majetkovoprávnemu usporiadaniu vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam obvineným plyní, že má dôjsť k prevodu vlastníckeho práva k celým nehnuteľnostiam (nielen nejakej malej časti) s tým, že obaja poškodení dotknutí prehlásenia podpísali v prítomnosti na veci nezainteresovanej, nezaujatej osoby (matrikárky) svedkyne Y. U., ktorá uviedla, že poškodený T. B. si čestné vyhlásenie prečítal a bez výhrad ho podpísal, čo overila.

Obvinený v tejto súvislosti v podanom dovolaní namietal, že súdy nižšieho stupňa sa s týmito skutočnosťami v dôvodoch svojich rozhodnutí dôsledne nevysporiadali.

Súdy nižšieho stupňa založili svoj záver o vine obvineného a o jeho úmysle uviesť poškodených do omylu na skutočnosti, že využil ich vysoký vek, pritom ani zo skutkovej vety rozsudku okresného súdu, s ktorej znením sa krajský súd bez výhrad stotožnil, ale ani z dôvodov rozhodnutí súdov nižšieho stupňa neplynie (nie je uvedený) ani len vek dotknutých osôb (poškodených), pričom súdy nižšieho stupňa nijakým spôsobom nevysvetlili, ako táto skutočnosť (vysoký vek) umožnil uvedenie poškodených do omylu, keď z výpovede nielen obvineného, ale aj poškodenej a ostatných svedkov (príbuzných oboch poškodených) plyní, že obvinený svoj zámer vysporiadať vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam im predniesol opakovane, v prítomnosti príbuzných poškodených (nešlo teda o situáciu, že by obvinený využil osamelosť poškodených vysokého veku, v časovej tiesni im ponúkal výhodné protiplnenie, prípadne žiadal pomoc pre príbuzných a podobne), k podpisu vyhlásení (obvinený používa nesprávny pojem prehlásenie) došlo v prítomnosti nezainteresovanej osoby - matrikárky - svedkyne Y. U., ktorá potvrdila dobrovoľnosť podpisu vyhlásení zo strany poškodených, ako aj skutočnosť, že svedok T. B. si čestné vyhlásenie aj prečítal a aj keď výpoveď tejto svedkyne okresný súd v dôvodoch svojho rozhodnutia odcitoval, nijakým spôsobom sa s ňou nevysporiadaval, nevysvetlil, aký vplyv má na dôkaznú situáciu a z nej vyplývajúce výsledky, aj keď jednoznačne vyznieva v prospech tvrdení obvineného, pričom s touto výpoveďou sa nijakým spôsobom nevysporiadaval v napadnutom uznesení ani krajský súd, pričom obdobne tak sa nijakým spôsobom súdy nižšieho stupňa nevysporiadali ani so skutočnosťou, že samotná poškodená pripustila, že obvinený jej vyplatil za sporné nehnuteľnosti sumu 5.000,- slovenských korún, čo by predstavovalo polovicu obvineným tvrdenej dohodnutej kúpnej ceny, jej prináležiacej, pričom vyjadrenie poškodeného v tomto smere už nie je možné získať, keďže je nebohý, a štvrtinu ustálenej ceny sporných nehnuteľností (z odôvodnení rozhodnutí súdov nižšieho stupňa nie je zrejмый podklad určenia ceny nehnuteľností), čo nie je možné považovať za cenu časti nepodstatnej.

Nezrozumiteľne vyznieva argumentácia súdov nižšieho stupňa o nepravdivosti tvrdenia obvineného o dobromyseľnosti užívania sporných pozemkov po dobu 10 rokov vo vzťahu k poškodeným, keďže títo, vzhľadom na to, že išlo o nehnuteľnosti v blízkosti ich bydliska, museli vedieť, či obvinený tieto nehnuteľnosti 10 rokov užíval alebo nie, teda týmto tvrdením ich nemohol do omylu uviesť a pokiaľ mal takýmto svojim konaním uviesť do omylu kataster nehnuteľností [vzhľadom na to, že nadobudnutie vlastníckeho práva na podklade osvedčenia o vydržaní sa v čase skutku do katastra nehnuteľností zapisoval záznamom (§ 34 ods. 1 zákona číslo 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení účinnom v čase spáchania skutku), kedy kataster neskúma pravdivosť predloženého osvedčenia, a preto by bol spôsobilým subjektom pre uvedenie do omylu], takémuto záveru nezodpovedá skutková veta (vzhľadom na to, že k prevodu vlastníckeho práva dochádza za takejto situácie až záznamom v katastri nehnuteľností, uvedením do omylu notárky nedochádza k dokonaniu trestného činu a ani k vzniku škody), navyše súdy

nižšieho stupňa sa nejakým spôsobom nevysporiadali s výpoveďou svedka Ing. C. J., pretože zatiaľ čo svedok D. P. tvrdil, že obvinený užíval sporné nehnuteľnosti, podľa jeho vedomostí, posledné 4 až 5 rokov, spomínaný svedok Ing. C. J. tvrdil, že tomu tak bolo už od roku 1998 (minimálne aspoň tak vyznieva obsah výpovede dotknutého svedka zachytený na strane 7, druhý odsek zhora, rozsudku okresného súdu).

A pokiaľ ešte krajský súd dôvodil, že ak by obvinený užíval sporné nehnuteľnosti dobromyseľne po dobu viac ako 10 rokov, nepotreboval by vôbec čestné vyhlásenia pôvodných vlastníkov, k tomu je potrebné uviesť, že opak je pravdou, keďže vychádzajúc z ustanovenia § 63 písm. a) bod 1 zákona číslo 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (notársky poriadok) v znení účinnom v čase spáchania skutku notárska zápisnica o osvedčení vyhlásenia o vydržaní vlastníckeho práva k nehnuteľnosti musí okrem iného obsahovať vyjadrenia osôb, ktorým posledný zápis v katastri nehnuteľností preukazuje vlastnícke právo k nehnuteľnosti, alebo ich právnych nástupcov, že nemajú k vzniku vlastníckeho práva výhrady.

Najvyšší súd preto napadnuté rozhodnutie krajského súdu zrušil (ako aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad) a krajskému súdu prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol, keďže dospel k záveru, že vytýkané nedostatky môže napraviť krajský súd, a preto nie je potrebné zrušiť aj rozhodnutie okresného súdu a prikázať mu, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

Týmto rozhodnutím dovolacieho súdu sa prejednávajúca vec dostala do štádia odvolacieho konania, v rámci ktorého bude krajský súd povinný opätovne rozhodnúť o odvolaní obvineného pri súčasnej viazanosti odvolacieho súdu vyššie uvedeným právnym názorom dovolacieho súdu v zmysle § 391 ods. 1 Trestného poriadku.

Najvyšší súd pripomína, že dovolanie bolo podané len v prospech obvineného U. D., a preto bude krajský súd v ďalšom konaní limitovaný zásadou zákazu „reformatio in peius“ v zmysle § 391 ods. 2 Trestného poriadku s tým, že bude ale povinný prihliadnuť na zmeny Trestného zákona vykonané jeho novelou teda zákonom číslo 40/2024 Z. z.

Ďalšie námietky obvineného nepovažoval najvyšší súd za opodstatnené.

Na základe vyššie uvedených dôvodov preto senát najvyššieho súdu jednomyseľne rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku ďalší riadny opravný prostriedok prípustný nie je.